

עת"א 32407-02/20 - מוניב פרחאת נגד שירות בתי הסוהר-מחלקה
האסיר - זימונים, מדינת ישראל

בית משפט המחויזי מרכז-לוד

עת"א 20-02-32407 פרחאת (אסיר) נ' שירות בתי הסוהר
עת"א 19-12-51029 פרחאת (אסיר) נ' שירות בתי הסוהר

בפני כבוד השופט עידו דריאן-גמליאל
עוותר מוניב פרחאת (אסיר)
נגד
משיבים 1. שירות בתי הסוהר-מחלקה האסיר - זימונים
2. מדינת ישראל

ב"כ הצדדים:

ב"כ העותר עו"ד שי שקד
ב"כ המשיבים עו"ד שירלי לוגסי
מסמן זה כולל שתי החלטות הנוגעות לשני ההליכים הננקובים בcourt.

החלטה בעירה לשינוי קטגוריה (עת"א 32407-02-20)

מהות העירה:

1. עניינה של עתירה זו בבקשת העותר לשנות סיוגו, מקטgorיה א' (אלמ"ב, עברין מין) לקטgorיה 'קלה' יותר, דוגמת ב1. אזכיר, כי בקטgorיה א' נכללים אסירים, שאין להוציאם לחופשה משיקולים של סכנה לשalom הציבור או לביטחון המדינה, אלא באישור נציב שב"ס לחופשה מטעמים מיוחדים או מסיבות הומניטריות.
2. לחייבין מבקש העותר כי עניינו יבוא בפניו ועדת אלמ"ב במחוז אחר שתחווה דעתה, לנוכח טענות קשות נגד הוועדה המחויזת וחשש לנ"עלית הדעת".
3. לחייבין חילופין מבקש העותר להתיר לו לצאת לחופשות ولو בתנאי מגבלים וקפדיים.

רקע - אישומים והשתלשלות העניינים:

1. העותר, כבן 63 שנים, הוא אסיר פלילי שנדון ל-11 שנות מאסר בפועל, החל מיום 13.05.21, צפוי להשתחרר לכל המאוחר ביום 24.05.2024:

א. עונש זה הוטל על העותר לאחר שהורשע בעבירות של התעללות בקטין או בחסר ישע, גריםת חבלה חמורה לקטין, מעשה מגונה תוך שימוש בכוח או באיום, כליאת שוא ותקיפה, וכן עבירות שידול להתעללות בקטין או בחסר ישע ולכליאת שוא;

- ב. מעשי העותר, בקליפת אגוז, נעשו במסגרת מעין-כת או קבוצת משפחות, שהעותר הנהיג כמנהג רוחני, ולמעשה השתלת על חברי הקבוצה שטרו למורתו וציתו להוראותיו. באמצעות חינוך ומשמעות, הורה העותר לחבריו הקבוצה לעונש את ילדיהם בעונשים אלימים ומשפילים, שבינם הכהה באמצעות חפצים, כליה למספר ימים בשירותים או בחדר אחר, מניעת שתיה ואוכל ומריחת צואה על גוףם של הילדים. גם המבוגרים בקבוצה נענו על-ידי העותר והוכפפו לרצונו באופן דומה - איום, השפלות, ביזוי מיני, מכות, כליה בשירותים ובמקומות אחרים. העותר התעלל פיזית ונפשית בגברים ובקטינים מבין חברי הקבוצה ותקף אותם, בעצמו ובאמצעות חברים אחרים בקבוצה;
2. ביום 17.11.19 נערך לעותר אבחון פסיכולוגי [מצג 1]: נמצא שהעותר לוקח אחריות על חלק עיר מהמעשים, משлик את האחריות על הנפגעים עצם ולא מביע חרטה או תחושת אשמה; איןנו מגלה תובנה לפגעה בקורבנות העבריות והשלכותיה; חסר אמפתיה לנפגעים וגם לחולות באופן כללי, תוך נכונות לנצל את החולות ולהכפיו לרצונו גם באלים ובמניפולציות; ונוטה לשקרים ולהונאה. חומרתם של מאפיינים אלה ואחרים הוביל את המאבחן למסקנה בדבר ליקויים קליניים במישור האפקטיבי והבנאי. הסיכון למשיע אלימות עתידים נקבע כבינוי, והפרוגנזה להצלחתו של טיפול אינה גבוהה.
3. ביום 19.11.19 נערכה לעותר הערכת מסוכנות מינית [נספח ה' לכתב העתירה]: דמותו של העותר, כפי שעולה מההתראות הקלינית, מעוררת דאגה - העותר מרוכז מאוד בעצמו, לוקה בקווים אישיות נרקיסיסטיים חולניים עם קווים סדייסטיים בולטים, מניפולטיבי ולא נרתע מאלימות ככלי להכפת החולות לרצונו. רמת מסוכנותו המינית של העותר, כשהוא מצוי ביחס מרות ושליטה, היא גבוהה, אך המסוכנות לפגעה מינית בקורבנות מזדמנים היא נמוכה.
4. ביום 19.11.26 התקנסה ועדת אלמ"ב ודנה בעניינו של העותר כשלפניה, בין היתר, דו"ח האבחון הפסיכולוגי [החלק הגלי בחוות דעתה של הוועדה צורף לכתב העתירה כנספח ד']; החלק החסוי הוגש לבית המשפט כמצג 2 (חסוי): נמצא שהעותר ממשיך להרחק ממנה ולהלאה את אחריותו למעשים ואטום לעוצמת הפגעה בקורבנות; לוקה בעיומי חסיבה ובחוسر באמפתיה לחולות; מביע חיצונית רצון לטיפול אך למעשה אינו מעוניין בכך ולא עבר כל טיפול במהלך מסרו; ממשיך לעמוד בקשר עם חלק חברי הקבוצה ולהשפע על משפחותו, ועד כדי המשך שליטתו בהם. הוועדה קבעה כי לעותר דפוסים אלימים ונודעת ממנו מסוכנות גבוהה, או-אף גבוהה מאוד, למשפחתו. לנוכח חומרת המצב אסורה הוועדה על ביקור קטינים והמליצה על חסימת שיחות טלפון מהעותר לנפגעים, ועל שילוב טיפול אינטנסיבי באלם"ב. הוועדה לא המליצה על הוצאה לחופשות, לרבות חריגות, ולא על שחרורו מוקדם. המובה בחלק החסוי תומך במסכנות הוועדה.
5. ביום 09.02.20 כתבה ראש תחום טו"ש בכלא אילון דו"ח על העותר, בمعנה לבקשתו לחופשה חריגה, בעתירה הנוספת [נספח לכתב התשובה בעת"א 51029-12-19]: העותר מוחזק באגן נקי מסמים, תפוקודו תקין, לא רשמו לחובתו הפרות משמעות והוא מתפרק באופן רציף ואחראי בעבודתו במפעל תעשיות שב"ס. לעניין טיפול, העותר צריך לעבור קבוצות פסיכו-חינוכיות וקבוצות ראשוניות לטיפול באלים, ורק אז יוכל להשתלב בטיפול "עודי באלם"ב.
6. ביום 16.02.20 נבחן עניינו של העותר במסגרת ועדת הקטגוריות [מצג 5]: בפרוטוקול התמציתי נרשם

"מב"ן[1] ממליצים אך אלמ"ב מתנגדים" ובהתאם על חוות-דעתה של ועדת אלמ"ב מיום 26.11.19 שהובאה לעיל, ועל-רקע הערכה לסייע בפוטנציאלי גובה "לסייע ומסוכנות כלפי האסיר מأت סביבתו" - דחתה הוועדה את בקשה העותר לשינוי סיווגו לקטגוריה א'.

7. ביום 20.05.20 התכנסה שוב ועדת אלמ"ב, לקראת הדיון בעתרה ולנוכח תלונתו של ב"כ המלומד של העותר בדבר פגמים שנפלו בשיקול הדעת של הוועדה, שלא לקחה בחשבון נתונים נוספים, מעבר להסתמכות על האבחן הפסיכולוגי, ושלא ביססה את מסקנתה הקשה על מסד של כלל הנתונים הבדוקים. לעניין "סרבנות הטיפול" הנטענת, נטען כי העותר אינו שולט היטב בעברית אך מנסה בכל-כךו להשתלב בטיפול ולהיתרם ממנו [חלק גלי צורף לכתב התשובה, סומן כמצג 3; החלק החסוי הוגש כמצג וסומן 4 (חסוי)]: הוועדה עמדה על ההבדל בין המסכנות של האבחן הפסיכולוגי ושל הערכת המסוכנות המינית, לבין מסקנותיה של ועדת אלמ"ב, והסבירה ששורש הפרש נעוץ בנסיבות השונות - בעוד הערכת מסוכנות מינית, כschema, מתרכצת בסיכון המיני בלבד, הוועדה מתייחסת למסוכנות כלפי המשפחה והסבירה הקרובה, מהיבטים שונים. הוועדה מצאה כי המסמכים, שלא היו בפניה בדיון בחודש נובמבר 2019, תומכים במסקנתה ולא הובילו לשינוי המלצהותיה.

דין ומסכנות:

1. ב"כ העותר גינה בטענה את פעולות המשיבים, שהכינו "מקצת שיפורים" בחוות דעתה של ועדת אלמ"ב, כשדינה של חוות הדעת המקורית מיום 26.11.19 היה להיפסל ולגרור גם את פסילתה של החלטת המשיב שנשענה על מסד רועע זה של חוות דעת פגומה. אני שותף לדעתו של ב"כ העותר. אין כל פגם ב"עין חזור" של רשות מנהלית המבקשת לרפא פגמים בתהילך שיקול הדעת, לרבות טיפול של מצע עובדתי ושל חוות דעתם של גורמים מקרים.

2. כך גם לגבי טענותו של ב"כ העורר, שהלן על הימנעות הוועדה מפנייה למשפחה העותר כדי לאש羞 או להזים את הטענה בדבר המשך מעורבותו ושליטתו של העותר בחיי משפחתו. מקורות המידע שמדוע בפני ועדות אלמ"ב הם רבים ומגוונים, ואפנה לכך חלק החסוי בחוות הדעת.

3. לא מצאתי עילה לפסול את הוועדה ולדרשו כי עניינו של העותר יבחן בוועדה של מחוז אחר. הוועדה מורכבת מנציגי מקרים, המוחזקים כאובייקטיבים וככשרים לקבל ביקורת ולדון שוב בעניינו של אסיר, ללא טינה ולא דעה מוקדמת. במקרה דנן, יש עיקבות ברורה בהתרשימות מהעוטר בכל המבקרים, ולא עולה חשד להטיה פסולה, ولو תת-הכרתית [שלא כתמואר בעת"א 13-57047-02 ג'יאבר נ' משטרת ישראל (2013)], שם נפלו פגמים מהותיים ופרוצדוראליים מהותיים, לרבות סתייה לא-מובנת בין המסכנות הגלויות של הוועדה לבין החומר החסוי].

4. נתתי דעתן על המסכנות חוותותם את הערכת המסוכנות המינית, ובהן הערכת מסוכנות מינית נמוכה לכטיגוריה א' עלמא:

א. נתוני אישיותו, תפיסתו והתנהגותו של העותר, שימושתקפים באופן דומה וציב בבדיקות השונים, מציבים רמת מסוכנות מינית גבוהה לבני משפחתו ואחרים שמצוים בחוג השפעתו ושליטהו. אותם נתונים שוללים אפשרות לתת אמון בעותר, שיצית למוגבלות חמורות

בתנאי חופשה, וימנע מכל קשר עם משפחתו ועם הנפגעים ומשפחותיהם;

ב. אין רبوתא בהפרש המסקנות בין הערכת המסקנות המינית לבין קביעת מסוכנות הקשורה באלם"ב, כפי שהוסבר בחוות דעתה של הוועדה מיום 20.05.20. למעשה מדובר בمسקנות משלימות, אף גם אם היו המסקנות סותרות זו את זו, רשאי המשיב לבחור להסתמך על חוות דעתה של ועדת אלם"ב על פני הערכת המסקנות, כאשר בכך מושום חריגה מסבירות ההחלטה, והשוו רע"ב 4265/19 **שיר נ' שב"ס** (2019);

5. התרשםותם החזרת של גורמי אבחון והערכתה, בדבר מוטיבציה טיפולית מהשפה בלבד החוץ בלבד, נראה מובסת דיה על-פני הדברים. איןני מקבל את טענת העותר לקושי להירעם לטיפול מחמת אי-ידיעת השפה - טענה הנスターת בתקשות השוטפת בין העותר לבין מבצעי המבקרים, לרבות ציטוטים מדבריו, באופן התואם את ניסיונו המינופולטי להציג עצמו כЛОקה ביכולות חשיבה נמוכות [אבחן פסיכולוגי, 19.11.17].

6. העתירה הוגשה טרם התקנסותה של ועדת הקטגוריות, ולכן לא החלטתה היא הנושא המקורי של העתירה.

א. פרוטוקול הוועדה אכן תמציתי, אך מבחירות-דיו את שיקולי הוועדה. איןני סבור שניית להסיק, כי הועדה עינה רק בחלוקת-מסמכים, או עשתה מלאכתה פלטת;

ב. בכל מקום, החומר שלפני ונסקרו לעיל תואם את מסקנותיה העיקריות של הוועדה;

ג. עניינו של העותר יובא שוב בפני הוועדה באוגוסט 2020, ומוצע כי הוועדה תקבע יותר על רישום הפרוטוקול;

7. הרושם הקודר שמותירים תפיסותיו, דפוסיו והתנהגותו של העותר, מבוסס היטב, והחלטת המשיב, שננסכה על המידע הרב שנאסף בבדיקות השונים, אינה נגעה בפגם מנהלי מכל סוג.

8. כך, מנסכם המשיב על מצוע עובדתי רחוב ירעה; משקל את הנתונים הרלבנטיים, ללא סימן להטיה פסולה או לשיקולים זרים; וכשבחרתו להסתמך על חוות- דעתה של ועדת אלם"ב נעוצה היטב במתחם הסבירות כמפורט לעיל; אין כל עילה להתערב בהחלטתו של המשיב, שאינה סבירה בלבד, אלא אחריות ומחייבת המציאות.

9. העתירה נדחתת.

החלטה בעתירה לחופשה חריגה (עת"א 51029-12-19)

מהות העתירה וטעוני הצדדים:

1. עניינה של עתירה זו בבקשת העותר ליציאתו לחופשה חריגה, בה עלה לקבירה של בתו המנוחה, שנרצחה ביום 19.08.19 בידי בן-זוגה, ו השתתף במפגש ניחומים עם משפחתו.

.2. כאמור לעיל, נדחתה עתירתו של העותר לשינוי קטגוריה, כך שהוא עדין מסווג לקטgorיה א'. העותר אינו זכאי לשילוב בסבב חופשות, וגם יציאתו לחופשה מיוחדת ("חריגה") טעונה אישור של נציב שב"ס לחופשה מטעמים מיוחדים או מסיבות הומיניטריות.

.3. טוען העותר מפני ב"כ המלומד:

א. הבטחה שלטונית ניתנה לעותר מפקדת האגף, שהגעה לתאו סמוך לאחר קבלת הבשורה המרה, שכנעה אותו שלא לבקש לצאת ללווייה ולמי האבל כשהרוחות עדין סוערות, והבטיחה כי תאשר לו חופשה חריגה לצורך עליה לפחות ולצורך מגש משפחתי. העותר סמר על הבטחה זו, שmedi פעם נאמר לו ש"הנושא בטיפול", ולכן לא פנה לעוזד ולא הגיש עתירה, עד חלוף ארבעה חודשים, בדצמבר 2019. בעקבות פניית ב"כ העותר, נשלח אליו מכתב מיום 17.12.19, בו הודעה לו החלטת המשיב לדוחות את בקשת העותר "על רקע התנגדות כלל הגורמים (מודיעין + טיפול);

ב. העותר עומד בכל התנאים הנדרשים בפקנ"ץ 04.40.00 "חופשות אסירים" [להלן: "פקודת החופשות" או "הפקודה"], לעניין יציאה לחופשה מיוחדת מטעמי "נסיבות הומיניטריות חריגות ומיחדות", כשלל תנאי הסוף יש להוסיף את התנагנותו המופתית ללא תלונות ולא דינים ממשמעתיים, את תפקודו התקין בכלל ואת השתתפותו בקבוצות טיפול פסיכוכינוכיות;

.4. גם בפי ב"כ המלומדים של המשיבים יש טענות לביסוס סירובם:

א. לפי הוראות פקודת החופשות, אכן מדובר במארע שיכול לזכות את העותר בחופשה מיוחדת, אםvr יחליט הגורם שלו הסמכות. עם זאת, לא מדובר בזכות הקוניה לעותר, אלא בפריבילגיה הננתנה לשיקול-דעתו של הגורם המחייב;

ב. לעניין הבטחה שלטונית: מפקדת האגף מאשרת במכtab, שהוקן לקרהת הדין בעתרה, שכן הגעה לתאו של העותר כדי להודיע לעותר את דבר האסון. לדבריה, הצעה לעותר שיגיש בקשה ליציאה בלויי סוחרים, אך הוא סרב וביקש לשקל הוצאה לחופשה, ללא ליווי. נאמר לעותר שיגיש בקשה מסודרת לחופשה, ומשהוגשה ונבחנה - נדחתה. לא הובטה אף פעם דבר לעותר [נספח ב' לכתב התשובה];

ג. עיקר סירובם של המשיבים נועד בחוות-דעתה של ועדת אלמ"ב מיום 26.11.19 - שנסקרה לעיל בהחלטה בעת"א 32407-02-20 - שקבעה שרמת מסוכנותו של העותר גבוהה מאוד ולא המליצה על יציאות לחופשה, לרבות חופשה חריגה;

ד. בנוסף, חוזשים גורמי מודיעין בשב"ס מסכנת התלקחות אלימה מצד העותר או ככלפוי, עקב הנסיבות של רצח בתו [דו"ח חוות דעת, נספח ה' לכתב התשובה]. כבר אמרו, שהידיעות המודיעיניות המשפטתיות שהוצעו לעוני אין יכולות לבסס קביעה זו או אחרת, בהיותן לא- מעודכנות;

1. כל שאמרתי לעיל, במסגרת הדיון והמסקנות בעת"א 32407-02-20, תקף גם לענייננו:

א. נתוני אישיותו, תפיסתו והתנהגותו של העותר, שימושቱקים באופן דומה וציב בבדיקות השונים, מציבים רמת מסוכנות גבוהה, מינית אחרת, לבני משפחתו ואחרים שמצוים בחוג השפעתו ושליטתו. אולם נתונים שלולים אפשרות לחתם אמון בעותר, שיציית למגבלות חמורות בתנאי חופשה, יימנע מכל קשר עם משפחתו ועם הנפגעים ומשפחותיהם;

ב. משנסמרק המשיב על מצע עובדתי רחב יריעה; משקל את הנתונים הרלבנטיים, ללא סימן להטיה פסולה או לשיקולים זרים; וכשבחרתו להסתמך על שתי חוות-דעתה של ועדת אלמ"ב נועצה היטב במתחם הסבירות כמפורט לעיל; און כל עילה להתערב בהחלטתו של המשיב, שאינה סבירה בלבד, אלא אחראית ומחובבת המציאות;

2. לנוכח דבריה של מפקדת האגף, אני מוצא כי לא הובטח למשיב דבר. מעבר לנוחז, ודאי שלא קיימו התנאים להכרה בהבטחה מחייבת - הלכה היא, ולא חדשה היא עימנו, כי התנאים להטבתה של הבטחה שליטונית הם ארבעה, אך עוד קודם לכן יש לבחון האם אכן ההבטחה אינה "مفורשת, ברורה ולא מוטלת בספק", כדי שתהיה מחייבת משפטית שאינה בוגדר הצהרת כוונות גרידא" [ע"פ 1292/06 **טורק נ' מ.** (2009), סעיף 81]. ואלו הם ארבעת התנאים: מתן הבטחה על-ידי בעל הסמכות לתייה; המבטיח התכוון ליתן לה תוקף משפטי מחייב; המבטיח הוא בעל יכולת לקיים את הבטחה; אין צידוק חוקי לשנותה או לבטלה; [וראו ע"פ 6411/98 מנבר נ' מ., פ"ד נח(2) 150, 212; בג"ץ 585/01 קלמן נ' ראש המטה הכללי, רב-אלוף שאול מופז, פ"ד נח(1) 694; בג"ץ 5018/91 גdots תעשיית פטרוכימיה בע"נ נ' ממשלה ישראל, פ"ד מז(2) 773].

3. לפיכך, נדחתת העטירה. פתוחה בפני העותר הדרך להגשת בקשה ליציאה בלויו.

עותקי ההחלטה ישלחו לב"כ הצדדים.

ההחלטה תישרף לתיק המציאות.

ניתנה היום, י"ט סיון תש"פ, 11יוני 2020, בהעדר הצדדים.

